BESCHIKKING VAN HET HOF
VAN 17 OKTOBER 1984 [1]

N. M.
tegen Commissie en Raad van de Europese Gemeenschappen

Zaken 83 en 84/84

Samenvatting

Beroep wegens nalaten — Natuurlijke of rechtspersonen — Nalaten dat vatbaar is voor beroep
(EEG-Verdrag, artikel 175, derde alinea)

Beroep tot nietigverklaring — Handelingen die vatbaar zijn voor beroep — Handelingen die rechtsgevolgen teweegbrengen
(EEG-Verdrag, artikel 173, tweede alinea)

In de zaken 83 en 84/84,

N. M., vertegenwoordigd door P. G. Charitos, advocaat te Rhodos, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M.-J. Berchem, Rue Eugène-Welter 78, 2723 Howald,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door D. Gouloussis en A. Marchini Camia als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Beschel, lid van haar juridische dienst, Bâtiment Jean Monnet (zaak 83/84),

en

RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door D. Gordon-Smith, directeur-generaal bij zijn juridische dienst, als gemachtigde, bijgestaan door C. Mavrakos, lid van dezelfde dienst, als mede-gemachtigde,

1 — Procestaal: Grieks.

domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij de directeur van de juridische dienst van de Europese Investeringsbank, Boulevard Konrad-Adenauer 100 (zaak 84/84),

verweerders,

betreffende de weigering om actie te ondernemen tegen de gevangenhouding van verzoeker,

geeft

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: Mackenzie Stuart, president, G. Bosco, O. Due en C. Kakouris, kamerpresidenten, P. Pescatore, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot en R. Joliet, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: P. Heim

de navolgende

BESCHIKKING

1 Bij verzoekschriften neergelegd ter griffie van het Hof op 27 maart 1984, heeft N. M. krachtens de artikelen 175, eerste en derde alinea, en 173, eerste en tweede alinea, EEG-Verdrag twee beroepen ingesteld, respectievelijk gericht tegen de Commissie en de Raad, strekkende tot vaststelling dat deze instellingen, door na te laten ten aanzien van verzoeker een handeling te verrichten waarin wordt verklaard dat zijn gevangenhouding en de hem door de Griekse autoriteiten opgelegde straffen alsmede de wettelijke bepalingen krachtens welke deze zijn opgelegd, in strijd zijn met het gemeenschapsrecht en met name met de fundamentele vrijheden en het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet, de krachtens het gemeenschapsrecht op hen rustende verplichtingen niet zijn nagekomen, en, subsidiair, tot nietig-

verklaring van de brief van de Raad van 22 december 1983 en die van de Commissie van 30 januari 1984, waarbij de Raad en de Commissie hebben geweigerd in het geval van verzoeker dergelijke handelingen te verrichten en maatregelen te nemen.

2 In zijn verzoekschriften zet verzoeker uiteen, dat hij veroordeeld is tot de doodstraf, omgezet in levenslange gevangenisstraf, wegens zijn deelneming aan de instelling van het regime dat tussen 1967 en 1973 in Griekenland heeft geregeerd en waaronder verzoeker de functie bekleedde van minister en van vice-voorzitter van de regering. Bij twee brieven van 2 december 1983 heeft hij zich tot de Commissie en de Raad gericht met het verzoek om maatregelen te nemen teneinde te bewerken dat er een einde komt aan zijn gevangenhouding, die naar zijn mening in strijd is met de tot het gemeenschapsrecht behorende fundamentele vrijheden en meer in het bijzonder met het principiële verbod van terugwerkende kracht van de strafwet. De Raad en de Commissie hebben bij brieven van respectievelijk 22 december 1983 en 30 januari 1984 geantwoord, dat zij niets konden ondernemen, daar dat wat verzoeker verlangde, buiten hun bevoegdheid viel.

3 Verzoeker stelt, dat de Commissie krachtens artikel 155 van het Verdrag en de Raad krachtens artikel 145 rechtens gehouden waren om op te treden tegen de schending van de door het gemeenschapsrecht erkende grondrechten, waarvan hij het slachtoffer was, en om het bestaan van deze schendingen te erkennen. Hij concludeert dat het den Hove behage:

— vast te stellen dat de algemene rechtsbeginselen en de regels ter waarborging van de mensenrechten deel uitmaken van het gemeenschapsrecht en voorrang hebben boven de bepalingen van de Griekse grondwet waarbij in 1974 en 1975 een strafwetgeving met terugwerkende kracht is ingevoerd ter bestraffing van in 1967 gepleegde feiten, zodat de gevangenhouding van verzoeker en alle bijkomende straffen naar gemeenschapsrecht onwettig zijn;

— vast te stellen dat de Commissie en de Raad, ondanks hun verplichting hiertoe, hebben nagelaten ten aanzien van verzoeker een handeling te verrichten houdende bevestiging van hetgeen hierboven is uiteengezet, en dat verzoeker, met schending van het geldende recht en met name van de algemene rechtsbeginselen van niet-terugwerkende kracht van de strafwet

en gelijkheid voor de wet, en van zijn recht om door zijn natuurlijke rechter te worden geoordeeld, wordt belet de rechten uit te oefenen die het gemeenschapsrecht hem toekent.

4 Waar het eerste onderdeel van verzoekers conclusies, waarin het Hof wordt gevraagd een rechtssituatie vast te stellen, ertoe dient het tweede onderdeel van die conclusies te motiveren, zijn de beroepen hoofdzakelijk te beschouwen als beroepen wegens nalaten in de zin van artikel 175, eerste en derde alinea, van het Verdrag. Verzoeker heeft daarnaast, onder verwijzing naar artikel 173 van het Verdrag subsidiair nietigverklaring gevorderd van de weigering om de in deze beroepen bedoelde handelingen te verrichten.

5 Bij verzoekschriften ingediend overeenkomstig artikel 91, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering, hebben de Commissie en de Raad de niet-ontvankelijkheid van de beroepen ingeroepen en het Hof verzocht hierover uitspraak te doen zonder op de zaak ten principale in te gaan. Volgens de Commissie en de Raad is niet voldaan aan de voorwaarden van artikel 175, tweede alinea, van het Verdrag, aangezien zij hun standpunt definitief hebben bepaald; daar er geen besluiten zijn genomen, zijn de beroepen tot nietigverklaring eveneens niet-ontvankelijk. De Raad voegt hieraan toe, dat hij krachtens de Verdragen niet bevoegd is tot het doen van vaststellingen als door verzoeker zijn gevraagd, en dat de beroepstermijn niet in acht is genomen.

6 In zijn schriftelijke opmerkingen over de excepties van niet-ontvankelijkheid betoogt verzoeker in wezen, dat zowel de Raad als de Commissie gehouden waren te handelen in een geval van zulk kennelijk onrecht als het zijne. Een eenvoudige, volstrekt ongemotiveerde weigering om te handelen is geen standpuntbepaling in de zin van artikel 175, tweede alinea, van het Verdrag. Waar een standpuntbepaling is uitgebleven, is de beroepstermijn eerst twee maanden na de uitnodiging tot handelen ingegaan en is zij in casu dus in acht genomen.

7 Gezien hun verknochtheid moeten de twee zaken overeenkomstig artikel 43 van het Reglement voor de procesvoering worden gevoegd.

8 In geval van een verzoek als bedoeld in artikel 91, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering, geschiedt ingevolge paragraaf 3 van dit artikel de verdere behandeling van het verzoek mondeling, tenzij het Hof anders beslist. In casu acht het Hof zich voldoende voorgelicht door de inhoud van het dossier. Over de excepties van niet-ontvankelijkheid dient dus, zonder mondelinge behandeling, bij beschikking te worden beslist.

9 Volgens artikel 175, derde alinea, van het Verdrag kan een natuurlijke of rechtspersoon bij het Hof van Justitie zijn bezwaren indienen tegen het feit dat een instelling heeft nagelaten te zijnen aanzien „een andere handeling te verrichten dan het geven van een aanbeveling of een advies."

10 Dienaangaande staat vast, en wordt niet door verzoeker betwist, dat de verwerende gemeenschapsinstellingen niet bevoegd zijn om door middel van een door hen te verrichten handeling een einde te maken aan iemands gevangenhouding of anderszins rechtstreeks in te grijpen in zijn rechtssituatie ten opzichte van het nationale strafrecht. Verzoeker heeft in zijn brieven van 2 december 1983 en in de onderhavige procedure voor het Hof niet duidelijk aangegeven, welke aard van handeling hij van de verwerende instellingen verlangde. Blijkens zijn conclusies evenwel verlangt hij van hen een advies betreffende zijn rechtssituatie. Een dergelijk advies zou voor verzoeker geen rechtsgevolg kunnen hebben dat van rechtstreeks belang was voor zijn situatie ten opzichte van het nationale strafrecht of van de gevangenhouding waarover hij zich beklaagt. Bijgevolg is niet voldaan aan de in artikel 175, derde alinea, van het Verdrag gestelde voorwaarde en zijn de beroepen wegens nalaten in alle geval niet-ontvankelijk.

11 Voor zover verzoeker zijn beroep subsidiair baseert op artikel 173, tweede en derde alinea, van het Verdrag, kan worden volstaan met vast te stellen dat de weigering van de Commissie en van de Raad om een dergelijk advies te geven, op zichzelf niet kan worden beschouwd als een rechtsgevolgen teweeg brengend besluit. Deze weigering is derhalve niet vatbaar voor een beroep krachtens artikel 173 van het Verdrag.

12 Mitsdien dienen de beroepen niet-ontvankelijk te worden verklaard.

Kosten

13 Krachtens artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen, voor zover zulks is gevorderd. Daar verzoeker in het ongelijk is gesteld, dient hij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE

beschikkende:

1. Verklaart de beroepen niet-ontvankelijk.

2. Verwijst verzoeker in de kosten van het geding.

Luxemburg, 17 oktober 1984.

De griffier

P. Heim

De president

A. J. Mackenzie Stuart